

טיוטת חוק שירות ביטחון (תיקון מס' 19 והוראת שעה) (שילוב תלמידי ישיבות),
התשע"ג-2013 - הסמכת ועדת שרים לענייני חקיקה

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם :

- א. לאשר עקרונית את טיוטת חוק שירות ביטחון (תיקון מס' 19 והוראת שעה) (שילוב תלמידי ישיבות), התשע"ג-2013, המצ"ב.
- ב. להסמיך את ועדת השרים לענייני חקיקה לדון ולאשר, על דעת הממשלה, את נוסחה הסופי של טיוטת החוק שתוגש לכנסת.

דברי הסבר

רקע כללי

בהחלטה מס' 15 מיום 7.4.2013 הקימה הממשלה את ועדת השרים לעניין השוויון בנטל בשירות הצבאי, בשירות האזרחי ובשוק העבודה, אשר הוסמכה להכין בתוך פרק זמן קצר טיוטת חוק אשר תסדיר את שילובם של חרדים ובני מיעוטים בשירות צבאי ואזרחי לצורך שילובם בשוק העבודה וליצירת שוויון בנטל. ועדת השרים ישיבה על המדוכה וגיבשה שתי הצעות חוק, האחת לתיקון חוק שירות ביטחון והשנייה לצורך הקמת מערך השירות האזרחי. הצעת החוק המצ"ב נלווית להצעת חוק שירות אזרחי לתלמידי ישיבות (הוראת שעה), התשע"ג-2013 (להלן- חוק השירות האזרחי), ויחד, הן מהוות את ההסדר החקיקתי השלם בעניין גיוסם של תלמידי ישיבות.

על פי ההצעה, ייקבע הסדר מיוחד לגבי שירותם של תלמידי ישיבות, המתחשב, מחד גיסא, באורח חייהם ומאידך גיסא, לוקח בחשבון את ההיערכות הנדרשת במערכות השונות לצורך קליטתם של המתגייסים מבין תלמידי הישיבות לצה"ל ולשירות האזרחי.

אשר על כן, המודל שגובש נועד לכונן תהליך הדרגתי שיוביל בסופו להחלת חובת שירות סדיר על תלמידי ישיבות.

בהתאם לכך, מציעה הצעת החוק לחלק את המיועדים לשירות ביטחון ל-4 קבוצות:

1. תלמידי ישיבות ששירותם נדחה מעת לעת בהתאם לחוק דחיית שירות לתלמידי ישיבות שתורתם אומנותם, התשס"ב-2002 (להלן – חוק דחיית שירות) ואשר גילם הוא 22 לפחות- יידרשו להתייצב לשם בחינת האפשרויות העומדות בפניהם, דהיינו השתלבות בשירות סדיר או בשירות אזרחי. ואולם תלמיד ישיבה מקבוצה זו שבחר שלא להשתלב בשירות סדיר או בשירות אזרחי, רשאי שר הביטחון לפטור אותו משירות סדיר.
 2. תלמידי ישיבות אשר במועד תחילתו של החוק מלאו להם 18 שנים לפחות וטרם מלאו להם 22 שנים- תלמידים אלו יהיו רשאים להמשיך ולבקש דחיית שירות מידי שנה לצורך לימוד תורני, עד הגיעם לגיל 24, ואם לא יבחרו להשתלב קודם לכן בשירות צבאי או אזרחי, יהא שר הביטחון רשאי לפטור אותם מחובת שירות סדיר. תלמיד ישיבה כאמור שלא יעמוד בתנאי צו דחיית השירות, יוזמן להתייצב לשירות ביטחון בהתאם לגילו ולתנאי החוק העיקרי.
 3. מיועדים לשירות ביטחון שהם תלמידי ישיבה בני פחות מ-18 שנים במועד תחילתו של החוק- יהיו חייבים להתייצב לרישום ולבדיקה בהגיעם לגיל הקבוע בחוק העיקרי. תלמיד ישיבה, שעומד בתנאים שנקבעו בחוק וייקבעו בתקנות, רשאי לבקש דחיית שירות לשנה לשם לימוד תורה ושר הביטחון יהא רשאי לדחות מדי שנה את התייצבותו לשירות סדיר עד הגיעו לגיל 21.
- תלמיד ישיבה שמועד התייצבותו לשירות סדיר נדחה לגיל 21 יתייצב למיון לשירות ביטחון ולאחר מכן יתייצב לשירות סדיר. קבע הפוקד כי תלמיד הישיבה ישרת בשירות אזרחי, ותלמיד הישיבה הסכים לכך, ידחה שר הביטחון את שירותו הצבאי עד שישלים את השירות האזרחי בהתאם לתנאי חוק השירות האזרחי ותקנותיו.

השלים תלמיד הישיבה את שירותו האזרחי, יפטור אותו שר הביטחון משירות סדיר. לא מצא הפוקד להפנות תלמיד ישיבה לשירות אזרחי או שתלמיד הישיבה לא הסכים לשרת בשירות האזרחי או שלא עמד בתנאי מתנאי השירות האזרחי ושירותו האזרחי הופסק, יתייצב לשירות סדיר, בהתאם להחלטת הפוקד ולהוראות חוק שירות ביטחון.

4. כמו כן מוצע לקבוע כי בכל שנה יוכרו 1800 תלמידים מתמידים חדשים, אשר שר הביטחון יהיה רשאי לדחות את שירותם מידי שנה עד הגיעם לגיל 26. באופן דומה נקבע כי גם 300- תלמידי ישיבות גבוהות ציוניות יהיו זכאים להמשיך בלימודיהם ולדחות שירותם עד הגיעם לגיל 26 אם יעמדו בכל תנאי דחיית השירות. נדחה שירותו של תלמיד ישיבה כאמור עד גיל 26, רשאי שר הביטחון לפטור אותו משירות סדיר. לא נמשכה דחיית השירות עד הגיל האמור, יתייצב תלמיד הישיבה למיון לשירות ביטחון. קביעת תלמידי הישיבה המתמידים תיעשה על-ידי שר הביטחון בשים לב לרשימת התלמידים שיציע ועד הישיבות בארץ ישראל או איגוד הישיבות הגבוהות הציוניות, לפי העניין, או באופן שייקבע שר הביטחון בתקנות.

על אף האמור, בשל הרצון לאפשר את השתלבות הדרגתית של כמות גדלה והולכת של תלמידי ישיבות בשירות משמעותי, ובשים לב לצורך בהיערכות מצד הרשות המבצעת לקליטה גדלה והולכת כאמור, מוצע להסמיק את הממשלה לקבוע יעדי גיוס מדורגים, שיעלו מדי שנה, עד להחלה של חובת גיוס כללית בכפוף להסדרים האמורים ביחס לתלמידי ישיבה מתמידים ולתלמידי ישיבות גבוהות ציוניות. היעד השנתי לשנת הגיוס שתחילתה בחודש יולי 2013 לא יפחת מ-2270 מתגייסים לשירות.

אם היקף הגיוס לשירות צבאי ולשירות אזרחי של תלמידי הישיבות יעמוד ביעדי הגיוס שתקבע הממשלה, שר הביטחון יהיה רשאי לדחות את שירותם של יתר תלמידי הישיבות בני אותו שנתון לצורך לימוד תורה עד לגיל 26, ולאחר מכן לפטור אותם משירות ביטחון.

ההסדר בדבר יעדי הגיוס מחולק לשתי תקופות, כאשר התקופה הראשונה היא תקופת הסתגלות, אשר מסתיימת בחודש יוני 2017, בה נעשים מאמצים לעמוד ביעדים שקבעה הממשלה באמצעות מנגנוני תמרוץ ואכיפה. בתקופה השנייה, המתחילה ביולי 2017, לגבי שנתון הגיוס המתחיל ביולי 2016, מוצע לקבוע כי אם לא תהיה עמידה ביעדים, בשנה פלונית מאותה שנה ואילך, תוטל חובת גיוס כללית על תלמידי הישיבות בני אותו שנתון ואילך, בהפחתה של 1800 תלמידי ישיבה מתמידים ו-300 תלמידי ישיבות גבוהות ציוניות.

בהתאם לאמור, נקבע כי אם לא יתמלאו היעדים בשנה פלונית החל מיולי 2017, יזמן הפוקד את תלמידי הישיבות בני אותו שנתון ואילך, למעט תלמידי הישיבה המתמידים ותלמידי הישיבות הגבוהות הציוניות, למיון ולאחר מכן לשירות סדיר או לשירות אזרחי.

ההסדר המתואר לעיל יימשך כהוראת שעה עד ל-30 ביוני 2020, מתוך תקווה שעד לאותו מועד תהיה רמת ההתגייסות של תלמידי הישיבות תואמת את היקפי הגיוס של האוכלוסייה הכללית. עם זאת, ההסדר לגבי דחיית שירות של תלמידי ישיבה מתמידים ותלמידי ישיבות גבוהות ציוניות יהפוך להיות חלק מהוראות חוק שירות ביטחון גם לאחר פקיעתה של הוראת השעה.

עוד מוצע להסמיך את שר הביטחון לקבוע את רשימת הישיבות המוכרות לעניין חוק זה ואת רשימת ישיבות ההסדר, בהתאם לאמות מידה שיקבע בתקנות ובהתחשב בהמלצות ועד הישיבות בארץ ישראל, איגוד הישיבות הגבוהות הציוניות ואיגוד ישיבות ההסדר. על מנת לשמר על רציפות הפעלת ההסדרים, מוצע לקבוע כי ישיבות שהוכרו על ידי שר הביטחון לפי חוק דחיית שירות יהיו מוכרות לעניין חוק זה עד תום שנה מיום תחילתו של החוק והכרתן תימשך בכפוף להחלטה חדשה של שר הביטחון.

על פי ההצעה, תתאפשר הקמתן של ישיבות הסדר חרדיות, באישור שר הביטחון ובשים לב להמלצת ועד הישיבות בארץ ישראל.

כחלק בלתי נפרד מהטיפול בגיוסם של תלמידי הישיבות, מוצע לקצר את תקופת השירות הסדיר של גברים החל מיום 1 ביולי 2015 ולהעמידו על 32 חודשים במקום 36 חודשים. במקביל, מוצע להאריך את משך שירותן הסדיר של נשים ולהעמידו על 28 חודשים במקום 24 חודשים. זאת לאור צרכי צה"ל ובמטרה לקדם היבטים של שוויון הזדמנויות מגדרי במסגרת השירות הצבאי. צמצום הפערים בין משכי השירות של נשים וגברים, יוביל להסרת חסם משמעותי בפני איוש תפקידים שונים אשר נוצר, בין השאר, בשל ההבדלים המשמעותיים בין משכי השירות בין גברים לנשים בצה"ל, ואשר יש בו כדי לפגוע בשוויון ההזדמנויות המגדרי. המהלך של צמצום הפערים בין משכי השירות של גברים ונשים, הינו חלק ממהלך כולל בו נבחנים מהלכים להרחבת ההכשרות המשותפות לנשים ולגברים, איחוד במידת האפשר של תהליכי המיון כך שיותאמו למעריך ותפקיד ולא למגדר, וכל זאת על מנת לאפשר לקדם את שילובן של נשים בתפקידים ובמערכים נוספים.

באשר לשירותן של נשים בצה"ל, מוצע לקבוע כי כבודן, מעמדן ושילובן של הנשים בצה"ל לא ייפגע כתוצאה מיישומן של החוק, על מנת להבטיח כי גם במהלך החלתו של שינוי חברתי זה במסגרת החוק המוצע, לא ייפגעו שיקולים הנוגעים לכבודן ומעמדן של נשים בצה"ל. עוד מוצע לקבוע כי אחת לשנה ימסור שר הביטחון דיווח לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת על יישומן של פרק 1 לחוק בשנה שחלפה, ובכלל זה דיווח על ההתקדמות בגיוסם של תלמידי הישיבות לשירות סדיר ולשירות אזורי. דיווח על השפעות יישום החוק על כבודן, מעמדן ושילובן של הנשים בצה"ל יימסר גם לוועדה לקידום מעמד האישה של הכנסת.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

ליישומה של הצעת החוק עתידה להיות השפעה חיובית משמעותית על שיעורי התעסוקה של גברים חרדים, ובהתאם עתיד לסייע למיצוי פוטנציאל הצמיחה של המגזר החרדי בפרט והמשק הישראלי בכלל.

תקציב

יישומה של הצעת החוק תביא להגדלת הוצאות תקציב הביטחון ומשרדי ממשלה נוספים, בשל הצורך להתאים את התשתיות ותנאי השירות לאופי המיוחד של מתגייסים אלה ולצורך עמידה בהוראות החוק.

הסוגיות התקציביות יפורטו בהצעת ההחלטה לעניין הסדרים משלימים להסדר הגיוס, שעתידה להידון בוועדת השרים לעניין השוויון בנטל בשירות הצבאי, בשירות האזרחי ובשוק העבודה.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

טיוטת החוק גובשה ואושרה על-ידי ועדת השרים לעניין השוויון בנטל בשירות הצבאי, בשירות האזרחי ובשוק העבודה.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטה מס' 15 מיום 11 באפריל 2013

עמדת היועץ המשפטי של המשרד

חוות דעתו של היועץ המשפטי מצורפת להחלטה זו

סיווגים

סיווג ראשי : 01 ביצועי

סיווג משני : קוד : חק"מ (חקיקה ממשלתית)

תחום פעולה עיקרי :

מוגש על ידי שר הביטחון

כ"ה בתמוז התשע"ג
03 ביולי 2013

מדינת ישראל
משרד הביטחון
בלמ"ס

היועץ המשפטי למערכת הביטחון

תאריך: כ"ה תמוז תשע"ג
03 יולי 2013
סימוכין: נ-יועמ-030714-009200

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה

נושא הצעת ההחלטה: הצעת חוק שירות ביטחון (תיקון מס' 19 והוראת שעה)(שילוב תלמידי ישיבות), התשע"ג-2013.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

עם פקיעתו של חוק דחיית שירות לתלמידי ישיבות שתורתם אומנותם, התשס"ב – 2002 (להלן – חוק דחיית שירות) ולאור בג"ץ 6298/07 יהודה רסלר ואחרים נ' כנסת ישראל, נוצר צורך להסדיר את שילובם של תלמידי הישיבות בשירות ביטחון או בשירות אזרחי, כחלק לשירות ביטחון, בתהליך הדרגתי, וזאת על מנת לשלבם בחברה הישראלית ובמעגל התעסוקה.

הממשלה ה-33, הקימה, עם כינונה, לאחר הבחירות לכנסת ת-19, בהחלטה מס' 15 מיום 7.4.2013 את ועדת השרים לעניין השוויון בנטל בשירות הצבאי, בשירות האזרחי ובשוק העבודה, אשר הוסמכה להכין בתוך פרק זמן קצר טיוטת חוק אשר תסדיר את שילובם של חרדים ובני מיעוטים בשירות צבאי ואזרחי לצורך שילובם בשוק העבודה וליצירת שוויון בנטל. ועדת השרים גיבשה את הצעת החוק המצ"ב להחלטה זו.

מתוך תבנה כי מדובר בתהליך חברתי ותרבותי שצריך להתחולל על מנת להביא לשילובם של תלמידי ישיבות בשירות סדיר, תהליך שאיננו יכול להיעשות באבחה אחת, קובעת הצעת החוק הסדר מיוחד אשר מחיל את חובת השירות באופן מדורג ולאורך זמן.

ברור כי מדובר בהסדר שונה מזה המקובל לגבי האוכלוסייה הכללית ואולם, הנחת היסוד היא כי זהו הכרח בל יגונה המתחייב מן הנסיבות. דהיינו, הצורך להביא לשינוי במצב שהתגבש מזה עשרות שנים.

בשל חריגותיו, מוצע שהסדרים מסוימים בחוק יהיו הוראת שעה שתפקע בשנת 2020.

היועץ המשפטי לממשלה סמך את ידיו על הצעת החוק.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם: אין

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שתצעת ההחלטה נוגעת להם: לא
רלוונטי

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שחשר העומד בראשו מגיש את התצעת:
אין מניעה משפטית לאישור ההצעה.

// . במרבה,
אחז בן-ארי
היועץ המשפטי

הצעת חוק מטעם הממשלה:

הצעת חוק שירות ביטחון (תיקון מס' 19 והוראת שעה) (שילוב תלמידי ישיבות), התשע"ג-2013

פרק א': תיקון חוק שירות ביטחון

תיקון סעיף 15 1. בחוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו – 1986¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 15 -

(1) בפסקה (1), במקום "שלושים חודשים" יבוא "שלושים ושניים חודשים";

(2) בפסקה (2), במקום "עשרים וארבעה חודשים" יבוא "עשרים ושישה חודשים", ובמקום "שמונה עשר חודשים" יבוא "עשרים חודשים";

(3) בפסקה (3), במקום "שנים עשר חודשים" יבוא "ארבעה עשר חודשים".

תיקון סעיף 16 2. בסעיף 16 לחוק העיקרי -

(1) בפסקה (1), במקום "עשרים וארבעה חודשים" יבוא "עשרים ושמונה חודשים", ובמקום "שמונה עשר חודשים" יבוא "עשרים ושניים חודשים".

(2) בפסקה (2), במקום "שנים עשר חודשים" יבוא "ששה עשר חודשים".

תיקון סעיף 20 3. בסעיף 20(ב) לחוק העיקרי, אחרי "בהתאם לסעיף 36" יבוא "או בהתאם להוראות פרק ג'".

הוספת סעיף 22 א 4. אחרי סעיף 22 לחוק העיקרי יבוא:

"ישיבות הסדר 22א. (א) בסעיף זה-

"ישיבת הסדר" – ישיבה שמתקיימים בה לימודים

תורניים, המיועדת למשרתים בשירות

משולב והכלולה ברשימת ישיבות ההסדר

שקבע לעניין זה שר הביטחון לפי סעיף קטן

(ד);

"שירות משולב" – שירות סדיר המשלב פרק זמן

או פרקי זמן של שירות צבאי פעיל ופרק זמן

או פרקי זמן של לימוד בישיבת הסדר

בתנאים של שירות בלא תשלום.

¹ ס"ח התשמ"ו, עמ' 107; התשע"ב, עמ' 218

(ב) יוצא צבא רשאי לשרת בשירות משולב ובלבד שהוא עומד בתנאים שנקבעו בפקודות הצבא ובקשתו אושרה על פי הכללים שנקבעו בפקודות אלה.

(ג) תקופת השירות המשולב לא תפחת מתקופת השירות הסדיר שיוצא צבא חייב בה לפי חוק זה, בתוספת של 12 חודשים.

(ד) שר הביטחון יגבש את רשימת ישיבות ההסדר לעניין סעיף זה, בהתאם לאמות מידה שיקבע בתקנות; קביעת ישיבות ההסדר תעשה בהתחשב בהמלצות ועד הישיבות בארץ ישראל ובהמלצות איגוד ישיבות ההסדר; רשימת הישיבות תפורסם באתר האינטרנט של אגף כוח האדם בצבא הגנה לישראל ותופקד לעיון הציבור בכל לשכות הגיוס האזוריות.

(ה) שר הביטחון יקבע את הכללים להפעלת השירות המשולב ואת אמות המידה לאישור בקשות לפי סעיף זה, ובלבד שפרק הזמן הכולל של שירות צבאי פעיל במסגרת השירות המשולב, לא יפחת מ- 17 חודשים.

(ו) תקנות לפי סעיף זה יותקנו באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת.

הוספת פרק ג' 1. אחרי פרק ג' לחוק העיקרי יבוא:

"פרק ג' 1: שילוב תלמידי ישיבות

הגדרות 26ב. בפרק זה -

"ישיבה" – ישיבה או כולל שמתקיימים בהם לימודים תורניים, והכלולים ברשימה שגיבש לעניין זה שר הביטחון לפי סעיף 26ט;

"ישיבה גבוהה ציונית" – ישיבה שנכללה ברשימה לפי סעיף 26ט בהתחשב בהמלצות איגוד הישיבות הגבוהות הציוניות;

"שנת גיוס" – שנה המתחילה ב-1 ביולי
והמסתיימת ב-30 ביוני.

"תנאים לדחיית שירות" – התנאים המנויים
בסעיף 26ח.

דחיית שירות 26ג. (א) שר הביטחון רשאי, לבקשת מיועד לשירות
לתלמידי ישיבה עד גיל 21
ביטחון שהוא תלמיד ישיבה, לדחות, בצו, את
מועד התייצבותו לשירות סדיר, אם מצא כי
מתקיימים לגבי מיועד כאמור התנאים לדחיית
שירות וראה לנכון לעשות כן בהתחשב בצורכי
הביטחון ובהיקף הכוחות הסדירים.

(ב) צו דחיית שירות לפי סעיף זה יינתן לתקופה
שלא תעלה על שנה אחת.

(ג) שר הביטחון רשאי לחזור ולתת למיועד
לשירות ביטחון כאמור בסעיף קטן (א) צו דחיית
שירות לפי סעיף זה, עד הגיעו לגיל 21.

קריאה לשירות 26ד. (א) מיועד לשירות ביטחון שמועד התייצבותו
סדיר או הפניה
לשירות אזרחי
לשירות סדיר נדחה לגיל 21 לפי סעיף 26ג, רשאי
פוקד, בצו, לקרוא לו להתייצב במקום ובזמן
שהפוקד או מי שהוא הסמך לכך קבע בצו, לצורך
בדיקת התאמתו לשרת בשירות ביטחון; מי
שנקרא להתייצב בצו לפי סעיף קטן זה חייב
להתייצב במקום ובזמן שנקבעו בצו כאמור.

(ב) מצא הפוקד כי מיועד לשירות ביטחון
כאמור בסעיף קטן (א) מתאים לשרת בשירות
ביטחון, רשאי הפוקד, בצו, לקרוא לו להתייצב,
בתוך התקופות הנזכרות בסעיף 20, לשירות סדיר,
במקום ובזמן שקבע הפוקד, או מי שהוא הסמך
לכך, בצו, והמיועד לשירות ביטחון חייב להתייצב
כאמור.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב), רשאי הפוקד להפנות את המיועד לשירות ביטחון לשירות אזרחי לתלמידי ישיבות; הסכים המיועד לשירות ביטחון להפנייתו כאמור, ידחה שר הביטחון, בצו, את מועד התייצבותו לשירות סדיר לצורך ביצוע השירות האזרחי; לא הסכים המיועד לשירות ביטחון להפנייתו כאמור, יחולו עליו הוראות סעיף קטן (ב).

פטור משירות סדיר 26ה. (א) מי ששירת בשירות אזרחי לתלמידי ישיבות למי ששירת בשירות אזרחי לפי חוק שירות אזרחי לתלמידי ישיבות (הוראת שעה), התשע"ג-2013² (בסעיף זה – חוק שירות אזרחי לתלמידי ישיבות) וניתן לו אישור על השלמת השירות לפי סעיף 8 לחוק האמור, יפטור אותו שר הביטחון, בצו, משירות סדיר.

(ב) הופסק שירותו האזרחי של מיועד לשירות ביטחון לפי הוראות סעיף 18 לחוק שירות אזרחי לתלמידי ישיבות, יחולו עליו הוראות סעיף 26ד(ב).

דחיית שירות לתלמידי ישיבה מתמידים עד גיל 26. (א) על אף הוראות סעיף 26ד, מיועד לשירות ביטחון שהוא תלמיד ישיבה שאינה ישיבה גבוהה ציונית, אשר פוקד רשאי לקרוא לו לשירות לפי הסעיף האמור, רשאי שר הביטחון, לפי בקשת המיועד כאמור, לדחות, בצו, את מועד התייצבותו לשירות סדיר, אם מצא כי מתקיימים לגביו התנאים לדחיית שירות וראה לנכון לעשות כן בהתחשב בצרכי הביטחון ובהיקף הכוחות הסדירים.

(ב) צו דחיית שירות לפי סעיף זה יינתן לתקופה שלא תעלה על שנה אחת.

(ג) שר הביטחון רשאי לחזור ולתת למיועד לשירות ביטחון כאמור בסעיף קטן (א) צו דחיית שירות לפי סעיף זה עד הגיעו לגיל 26.

² ר' הצעת חוק שירות אזרחי לתלמידי ישיבות (הוראת שעה), התשע"ג-2013 המתפרסמת בחוברת זו.

(ד) מספר המיועדים לשירות ביטחון ששירותם יידחה לראשונה לפי סעיף זה לא יעלה, בכל שנת גיוס, על 1800.

(ה) קביעת תלמידי הישיבה ששירותם יידחה לפי סעיף זה (בסעיף זה – תלמידי ישיבה מתמידים) תעשה בשים לב לרשימת תלמידי הישיבות שיציע ועד הישיבות בארץ ישראל, לשר הביטחון, עד ה-1 באוגוסט שקדם לתחילת שנת הגיוס; ועד הישיבות יצרף לרשימה כאמור את אמות המידה שלפיהן נקבעה הרשימה; לא הציע ועד הישיבות רשימה כאמור עד ה-1 באוגוסט שקדם לתחילת שנת הגיוס או סבר שר הביטחון כי אין לקבל רשימה שהוצעה כאמור, ייקבעו תלמידי הישיבה המתמידים באותה שנת גיוס באופן שיקבע שר הביטחון בתקנות לפי סעיף 26(ב)(א)(3).

(ו) נדחה שירותו של מיועד לשירות ביטחון שהוא תלמיד ישיבה מתמיד לפי הוראות סעיף זה, מוזמן לזמן, עד הגיעו לגיל 26, רשאי שר הביטחון לפטור אותו, בצו, מחובת שירות סדיר; פקע תוקפו של צו דחיית שירות שניתן לפי סעיף זה בטרם הגיע המיועד לשירות ביטחון לגיל 26 שנים, ולא הוארך הצו – יחולו על המיועד הוראות סעיף 26.

(א) על אף הוראות סעיף 26, מיועד לשירות ביטחון שהוא תלמיד ישיבה גבוהה ציונית, אשר פוקד רשאי לקרוא לו לשירות לפי הסעיף האמור, רשאי שר הביטחון, לפי בקשת המיועד כאמור, לדחות, בצו, את מועד התייצבותו לשירות סדיר, אם מצא כי מתקיימים לגביו התנאים לדחיית שירות וראה לנכון לעשות כן בהתחשב בצורכי הביטחון ובהיקף הכוחות הסדירים.

26ז.

דחיית שירות
לתלמידי ישיבות
גבוהות ציוניות עד
גיל 26

(ב) מספר המיועדים לשירות ביטחון ששירותם יידחה לראשונה לפי סעיף זה לא יעלה, בכל שנת גיוס, על 300.

(ג) קביעת תלמידי הישיבה ששירותם יידחה לפי סעיף זה תעשה בשים לב לרשימת תלמידי הישיבות הגבוהות הציוניות שיציע איגוד הישיבות הגבוהות הציוניות, לשר הביטחון, עד ה-1 באוגוסט שקדם לתחילת שנת הגיוס.

(ד) הוראות סעיף 26(ב), (ג) ו-ו) יחולו לעניין דחיית שירות לפי סעיף זה, בשינויים המחויבים.

תנאים לדחיית שירות 26ח. (א) לא יינתן צו דחיית שירות לפי פרק זה אלא למיועד לשירות ביטחון שהוא תלמיד ישיבה שמתקיימים בו כל אלה:

(1) הוא לומד בישיבה לימודים תורניים, באופן סדיר, בהיקף שלא יפחת מארבעים וחמש שעות בשבוע, למעט בתקופות חופשה שקבע שר הביטחון, ואולם בתקופה שבה המיועד לשירות ביטחון נמצא בהכשרה תעסוקתית מיועדת יופחת מהיקף השעות כאמור מספר השעות שבהן הוא נמצא בהכשרה התעסוקתית אך לא יותר מחמש עשרה שעות בשבוע;

(2) הוא אינו עוסק בכל עיסוק נוסף על לימודיו בישיבה;

(3) הוא קיים את חובותיו לפי חוק זה ובכלל זה התייצב לרישום ולבדיקה רפואית לפי סעיפים 3 ו-5;

(4) הוא הצהיר, בתצהיר בכתב שניתן בהתאם לסעיף 15 לפקודת הראיות (נוסח חדש), התשל"א-1971³ (בסעיף זה – פקודת הראיות), כי מתקיימים בו התנאים שבפסקאות (1) עד (3);

³ דיני נדנית ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

(5) ראש הישיבה שבה הוא לומד אישר, בתצהיר בכתב שניתן בהתאם לסעיף 15 לפקודת הראיות, כי מתקיים במיועד לשירות ביטחון התנאי שבפסקה (1), והתחייב כי אם יחדל להתקיים במיועד התנאי האמור, יודיע על כך לפוקד בתוך 14 ימים;

(6) מתקיימים בו תנאים מוקדמים נוספים שקבע שר הביטחון לפי סעיף 26(א)(2).

(ב) שר הביטחון רשאי לקבוע חובות דיווח נוספות אשר יחולו על ראשי הישיבות, הדרושות לצורך יישום הוראות פרק זה.

(ג) ביקש מיועד לשירות ביטחון לחזור ולקבל צו דחיית שירות לפי פרק זה, יצרף מחדש לכל בקשה כאמור תצהירים והתחייבות כאמור בסעיף קטן (א)(4) ו-(5).

(ד) בסעיף זה -

"הכשרה תעסוקתית מיועדת"- השכלה או הכשרה שאישר שר הכלכלה המיועדת לקידום שילובם המקצועי בתעסוקה של תלמידי ישיבה ששירותם נדחה לפי הוראות פרק זה, לרבות פעילות הכוונה מקצועית; לעניין זה, "השכלה" - לימודי תכנית היסוד כהגדרתה בחוק חינוך ממלכתי, התשי"ג-1953⁴, כולה או חלקה, או השכלה אחרת שאישר שר הכלכלה על פי אמות מידה שקבע בתקנות בשים לב לצורכי הצבא, ובלבד שהלימודים אינם לקראת תואר מוכר כמשמעותו בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958⁵.

⁴ סייח התשי"ג, עמ' 135.

⁵ סייח התשי"ח, עמ' 191.

"עיסוק" – כל עבודה שמקובל לקבל בעבודה שכר,
 בין שהיא נעשית בשכר ובין שנעשית שלא
 בשכר, למעט הכשרה תעסוקתית מיועדת,
 וכן כל עיסוק אחר שקבע שר הביטחון.

רשימת הישיבות 26ט. (א) שר הביטחון יגבש את רשימת הישיבות
 המוכרות לעניין פרק זה, בהתאם לאמות מידה
 שיקבע בתקנות; קביעת רשימת הישיבות תעשה
 בהתחשב בהמלצות ועד הישיבות בארץ ישראל
 ובהמלצות איגוד הישיבות הגבוהות הציוניות.

(ב) רשימת הישיבות תפורסם באתר האינטרנט
 של אגף כוח האדם בצבא הגנה לישראל ותופקד
 לעיון הציבור בכל לשכות הגיוס האזוריות.

מניעת פגיעה 26י. לא ייפגע כבודה, מעמדה ושילובה של יוצא צבא
 במעמדה של יוצא אישה בשירות ביטחון בשל שירותם של תלמידי
 צבא אישה ישיבות בשירות ביטחון לפי פרק זה.

דיווח 26יא. (א) שר הביטחון ידווח לוועדת החוץ והביטחון
 של הכנסת, אחת לשנה, לגבי השנה שחלפה,
 בעניינים אלה:

(1) מספר המתייצבים לשירות סדיר
 בכלל, ומספר המתייצבים כאמור מקרב
 תלמידי הישיבות, בפרט;

(2) מספר צווי דחיית השירות וצווי
 הפטור משירות סדיר שניתנו לפי פרק זה;

(3) נתונים השוואתיים בעניינים
 המפורטים בפסקאות (1) ו-(2) ביחס לשנים
 קודמות;

(4) השלכות יישום הוראות פרק זה על
 השירות בשירות ביטחון, לרבות בכל הנוגע
 לכבודן, למעמדן ולשילובן של נשים בשירות
 ביטחון.

(ב) הדיווח לעניין השלכות יישום הוראות פרק זה על כבודן, מעמדן ושילובן של נשים בשירות ביטחון, כאמור בסעיף קטן (א)(4) יימסר גם לוועדה לקידום מעמד האישה של הכנסת.

תקנות 26יב. (א) שר הביטחון רשאי, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, לקבוע תקנות לביצוע הוראות פרק זה ובכלל זה תקנות בעניינים אלה:

(1) הדרכים והמועדים להגשת בקשות לפי פרק זה;

(2) תנאים מוקדמים להגשת בקשה לפי פרק זה;

(3) אופן קביעת תלמידי הישיבה המתמידים ששירותם יידחה לפי סעיף 26ג, בשנת גיוס שלגביה לא הועברה רשימה מאת ועד הישיבות בארץ ישראל או ששר הביטחון סבר שאין לקבל רשימה שהוצעה כאמור;

(4) התנאים והכללים להכרה בישיבה לפי סעיף 26ט.

(ב) תקנות לפי פרק זה יותקנו באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת.

תיקון סעיף 37	6.	בסעיף 37 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:
		"(ג) הוראות סעיף זה יחולו גם לגבי צו דחיית שירות שניתן לפי פרק ג', בשינויים המחויבים."
תיקון סעיף 38	7.	בסעיף 38 לחוק העיקרי –
		(1) בסעיף קטן (א), ברישה אחרי "צו לפי סעיף 36" יבוא "או צו לפי פרק ג'";
		(2) בסעיף קטן (ד), אחרי "סעיף 36(3)" יבוא "או פרק ג'".
תיקון סעיף 43	8.	בסעיף 43(א) לחוק העיקרי, אחרי "צבא הגנה לישראל" יבוא "וכן מי שניתן לו צו דחיית שירות לפי סעיף 36 או לפי פרק ג' והצו עומד בתוקפו".

תיקון חוק שירות ביטחון (הוראת שעה), התשנ"ה-1995,⁶ בסעיף 1, ברישה, במקום "עד יום ג' בתמוז התשע"ד (1 ביולי 2014) יבוא "עד יום י"ג בתמוז התשע"ה (30 ביוני 2015)".

פרק ב': תחילה, תוקף הוראות מעבר ויעדי גיוס

הגדרות 10. (א) בפרק זה -

"חוק דחיית שירות" - חוק דחיית שירות לתלמידי ישיבות שתורתם אומנותם, התשס"ב-2002;⁷

"יום התחילה" - יום תחילתו של חוק זה;

"שנת גיוס" - שנה המתחילה ב-1 ביולי והמסתיימת ב-30 ביוני.

(ב) לכל מונח אחר בפרק זה תהא המשמעות הנודעת לו בחוק העיקרי.

תחילה 11. תחילתם של סעיפים 15 ו-16 לחוק העיקרי, כנוסחם בסעיפים 1 ו-2 לחוק זה ביום י"ד בתמוז התשע"ה (1 ביולי 2015).

תקנות ראשונות 12. תקנות ראשונות לפי סעיף 26(א)(3) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 5 לחוק זה, יותקנו לא יאוחר מתום שנתיים מיום התחילה.

תוקף 13. (א) סעיפים 26ג, 26ד ו-26ה לחוק העיקרי, כנוסחם בסעיף 5 לחוק זה, יעמדו בתוקפם מיום התחילה עד יום ח' בתמוז התש"פ (30 ביוני 2020) (בפרק זה - תקופת הוראת השעה).

(ב) בתום תקופת הוראת השעה יחולו הוראות אלה:

(1) בסעיף 26 לחוק העיקרי -

(א) בסעיף קטן (א), המילים "על אף הוראות סעיף 26ד" - יימחקו, ובמקום "לשירות לפי הסעיף האמור" יבוא "לשירות סדיר לפי סעיף 13";

(ב) בסעיף קטן (ו), במקום "סעיף 26ד" יבוא "סעיף 13";

(2) בסעיף 26(א) לחוק העיקרי, המילים "על אף הוראות סעיף 26ד" - יימחקו ובמקום "לשירות לפי הסעיף האמור" יבוא "לשירות סדיר לפי סעיף 13".

⁶ ס"ח התשנ"ה, עמ' 332, התשע"ג, עמ' 58.
⁷ ס"ח התשס"ב, עמ' 521.

(א) על אף האמור בפרק ג'1 לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 5 לחוק זה, מיועד לשירות ביטחון שהוא תלמיד ישיבה, שביום התחילה מלאו לו 18 שנים לפחות וטרם מלאו לו 22 שנים, רשאי שר הביטחון, לפי בקשת המיועד, לתת לו צו דחיית שירות לפי סעיף 26ג(א) ו-(ב) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 5 לחוק זה, ולחזור ולתתו עד הגיעו של המיועד לשירות ביטחון לגיל 24; נדחה שירותו של מיועד לשירות ביטחון שהוא תלמיד ישיבה לפי הוראות סעיף קטן זה, מזמן לזמן, עד הגיעו לגיל 24. רשאי שר הביטחון לפטור אותו, בצו, מחובת שירות סדיר; פקע תוקפו של צו דחיית שירות שניתן לפי סעיף זה ולא הוארך הצו בטרם הגיע המיועד לשירות ביטחון לגיל 21 יחולו לגביו הוראות סעיף 13 לחוק העיקרי – ואם מלאו למיועד לשירות ביטחון במועד האמור 21 שנים – יחולו לגביו הוראות סעיף 26 לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 5 לחוק זה.

(ב) מיועד לשירות ביטחון שביום התחילה מלאו לו 22 שנים לפחות ולפני יום פקיעת תוקפו של חוק דחיית שירות (בסעיף קטן זה – יום הפקיעה) ניתן לו צו דחיית שירות לפי החוק האמור, והצו עמד בתוקפו ביום הפקיעה, רשאי הפוקד לזמנו, בצו, להתייצב לשם בחינת שילובו בשירות סדיר או בשירות אזורי לתלמידי ישיבות לפי חוק שירות אזורי לתלמידי ישיבות (הוראת שעה), התשס"ג-2013, במקום ובזמן שהפוקד או מי שהוא הסמיך לכך קבע בצו; מי שנקרא להתייצב בצו לפי סעיף קטן זה, חייב להתייצב במקום ובזמן שנקבעו בצו כאמור; בחר המיועד לשירות ביטחון, להשתלב בשירות סדיר או בשירות אזורי לתלמידי ישיבות, יחולו הוראות סעיף 26 לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 5 לחוק זה; בחר המיועד לשירות ביטחון שלא להשתלב בשירות כאמור, רשאי שר הביטחון לפטור אותו, בצו, מחובת שירות סדיר.

(ג) (1) עובד משרד הכלכלה ששר הכלכלה הסמיכו לכך רשאי לקבל מפוקד או מאדם מטעמו מידע המצוי בידיו לגבי מי ששר הביטחון פטר אותו מחובת שירות סדיר לפי סעיפים קטנים (א) או (ב) (בסעיף קטן זה – מקבל פטור), לצורך פנייה של משרד הכלכלה או של מפעיל מטעם משרד הכלכלה, למקבל הפטור, לשם שילובו בתעסוקה, ובלבד שלא יועבר למפעיל כאמור מספר הזהות של מקבל הפטור; עובד משרד הכלכלה יבקש מידע לפי פסקה זו רק לצורך התכלית הקבועה בה ובמידה שנדרש; לעניין זה –

"מידע" – מספר זהות, שם פרטי ושם משפחה, מען למשלוח דואר ומספר טלפון קווי ונייד;

"מפעיל מטעם משרד הכלכלה" – מי שמפעיל או מקיים מטעם משרד הכלכלה מרכז תעסוקה או פעילות להכוונה תעסוקתית.

(2) מידע יועבר לפי הוראות פסקה (1) באופן מאובטח בהתאם לנהלים שיקבע משרד הכלכלה.

(3) מקבל פטור שמידע לגביו הועבר לפי הוראות פסקה (1), זכאי לדרוש שהמידע האמור יימחק ולא יישמר; דרש מקבל פטור כאמור, ימחק עובד משרד הכלכלה את המידע.

(4) לא יגלה אדם מידע שהגיע אליו לפי פסקה (1) ולא יעשה בו כל שימוש אלא לתכלית האמורה באותה פסקה; העובר על הוראה זו, דינו – מאסר שנה.

(ד) מי שערב יום התחילה שירת בשירות אזרחי לפי חוק דחיית שירות או בשירות אזרחי משמר לפי החלטת ממשלה מס' 5275 מיום כ"ה בכסלו התשע"ג (9 בדצמבר 2012), יראו אותו כמי שהופנה לשירות אזרחי לפי סעיף 26ד(ג) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 5 לחוק זה, ולא יחולו לגביו הוראות סעיף קטן (ב), ואולם לגבי שירותו כאמור יחולו ההוראות לפי חוק דחיית שירות שחלו על שירות אזרחי ערב פקיעת החוק האמור.

(ה) מי שלפני תום תקופת הוראת השעה הופנה לשירות אזרחי לתלמידי ישיבות לפי סעיף 26ד(ג) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 5 לחוק זה, ובתום התקופה האמורה טרם השלים את שירותו כאמור, ימשיכו לחול לגביו הוראות סעיף 26 לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 5 לחוק זה.

(ו) ישיבה שהיתה כלולה ברשימה שקבע שר הביטחון לפי סעיף 8 לחוק דחיית שירות ערב פקיעתו של החוק האמור, יראו אותה כישיבה שנקבעה לפי סעיפים 22א או 26ט לחוק העיקרי, כנוסחים בסעיפים 4 ו-5 לחוק זה, לפי העניין, עד תום שנה מיום התחילה.

הממשלה תפעל להגדלה הדרגתית של המתגייסים לשירות סדיר ולשירות אזרחי מקרב הציבור החרדי ובתום תקופת הוראת השעה – לשירות סדיר של מתגייסים כאמור (בסעיף זה – גיוס לשירות); לשם כך תחליט הממשלה, בין השאר, על יעדים שנתיים של גיוס לשירות, שיעלו מדי שנת גיוס, עד ליעד שהיה מושג מהחלת הוראות פרק ג'1 לחוק העיקרי, כנוסחו בחוק זה, ועל אופן השגתם, ובלבד שהיעד השנתי לשנת הגיוס שתחילתה בחודש יולי 2013, לא יפחת מ- 2270 מתגייסים לשירות.

יעדי גיוס לתקופת 15. מעבר

סמכות לדחיית
שירות לתלמידי
ישיבה המותנית
בעמידה ביעדי גיוס

16. (א) (1) על אף הוראות סעיף 13 לחוק העיקרי וסעיפים 26 ו-26ז לחוק העיקרי, כנוסחם בחוק זה, הושג יעד שנתי שעליו החליטה הממשלה לפי סעיף 15, בשנת גיוס מסוימת, החל בשנת הגיוס שתחילתה בחודש יולי 2016, רשאי שר הביטחון לדחות, בצו, את מועד התייצבותו לשירות סדיר של מיועד לשירות ביטחון שהוא תלמיד ישיבה אשר פוקד רשאי לקרוא לו לשירות סדיר, בשנת הגיוס האמורה, לפי סעיף 26 לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 5 לחוק זה, ובתום תקופת הוראת השעה – לפי סעיף 13 לחוק העיקרי, אם מצא כי מתקיימים לגביו התנאים לדחיית שירות כהגדרתם בסעיף 26 לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 5 לחוק זה, וראה לנכון לעשות כן בהתחשב בצורכי הביטחון ובהיקף הכוחות הסדירים, והכל לפי בקשתו של המיועד לשירות ביטחון.

(2) צו דחיית שירות לפי סעיף קטן זה יינתן לתקופה שלא תעלה על שנה.

(3) שר הביטחון רשאי לחזור ולתת למיועד לשירות ביטחון כאמור בפסקה (1) צו דחיית שירות לפי סעיף קטן זה, עד הגיעו לגיל 26.

(4) צו דחיית שירות שניתן לפי סעיף קטן זה יראו אותו כאילו ניתן לפי הוראות פרק ג' 1 לחוק העיקרי, כנוסחו בחוק זה.

(ב) מיועד לשירות ביטחון שהוא תלמיד ישיבה ששירותו נדחה לפי סעיף קטן (א), מזמן לזמן, עד הגיעו לגיל 26, רשאי שר הביטחון לפטור אותו, בצו, מחובת שירות סדיר; פקע תוקפו של צו דחיית שירות שניתן לפי סעיף זה בטרם הגיע המיועד לשירות ביטחון לגיל 26 שנים, ולא הוארך הצו – יחולו על המיועד לשירות ביטחון הוראות סעיף 26 לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 5 לחוק זה, ובתום תקופת הוראת השעה – הוראות סעיף 13 לחוק העיקרי.

(ג) לא הושג יעד שנתי שעליו החליטה הממשלה לפי סעיף 15, בשנת גיוס מסוימת, החל בשנת הגיוס שתחילתה בחודש יולי 2016, לא יחולו הוראות סעיף זה באותה שנת גיוס ואילך, למעט על מי שניתן לו צו דחיית שירות לפי סעיף קטן (א) לפני אותה שנת גיוס.

בבג"ץ 6298/07 יהודה רסלר ואח' נ' כנסת ישראל (טרם פורסם, 21.2.2012) (להלן – עניין רסלר) קבע בית המשפט העליון, כי אין להאריך את חוק דחיית שירות לתלמידי ישיבות שתורתם אומנותם, התשס"ב–2002 (להלן – חוק דחיית שירות) במתכונתו וזאת משום שההסדרים שנכללו בו לא הביאו למימוש תכליותיו. תכליות אלה נועדו: "לעגן בחוק את הסדר הפטור משירות צבאי; להביא ליתר שוויון בחלוקת נטל השירות הצבאי, במובן זה שיותר גברים בני הקהילה החרדית ישרתו בסופו של יום בשירות צבאי, ולמצער ישרתו שירות אזרחי; להגביר את השתתפות הציבור החרדי בשוק העבודה; ולהביא לפתרון הקשיים שהיו קיימים בהסדר דחיית השירות של תלמידי ישיבות, וזאת בדרך הדרגתית ובהירות, ועל יסוד הסכמה רחבה וללא כפיה (שאינה אפקטיבית) של הגיוס". וראו גם: בבג"ץ 6427/02 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' כנסת ישראל, פ"ד סא(1) 619 (2006) (להלן – עניין התנועה לאיכות השלטון).

בעניין רסלר, עקב בית משפט אחר התקדמות הממשלה ביישום הוראות החוק. בסופו של דבר פסק בית המשפט הנכבד, בדעת רוב, כי "[חוק דחיית שירות] שנמצא בעבר כי הוא פוגע בזכות לשוויון כחלק מן הזכות לכבוד האדם – אינו מקיים את תנאי המידתיות שבפסקת ההגבלה ולפיכך אינו חוקתי" (סעיף 2 לפסק הדין). גם בפרשה זו, כמו פרשות נוספות לפניו בהן פסק בית המשפט העליון בעניין גיוס תלמידי הישיבות, הדגש הושם על המישור המעשי. נקודת המוצא הייתה כי "הכרעה באשר לקשר הרציונלי שבין האמצעי למטרה אינה אך עניין תיאורטי, אלא, בנסיבות המקרה שלפנינו, ביקשנו לבחון את הקשר הזה במבחן מעשי" (סעיף 22 לפסק הדין). בית המשפט, מפי כבוד הנשיאה ביניש, פסק כי "חוק דחיית שירות אינו עומד במבחן המידתיות על פי מבחן המשנה הראשון, כלומר, אין באמצעים שנקבעו בו כדי להגשים את תכליותיו, והוא הפך למעשה לכלי להנצחת המצב שהיה קיים עובר לחקיקתו". עוד נקבע כי יישום החוק נכשל נוכח חסמים שהיו טבועים בו (ובייחוד היעדרם של יעדי גיוס; אמות מידה לביצועו; מרחב בחירה נרחב לתלמידי ישיבות; ועוד). בנסיבות אלו, בית המשפט הנכבד הורה ביום 21.2.2012 על מתן צו מוחלט, המורה כי "[חוק דחיית שירות] במתכונתו הנוכחית לא יוארך ותוקפו יפוג ביום 1.8.2012".

החל ממועד מתן פסק הדין בעניין רסלר ועד לפקיעת החוק נעשו מאמצים רבים על-מנת לגבש הסדר חקיקתי חלופי לחוק דחיית שירות, ואולם המאמצים לא הבשילו לכדי החלטת ממשלה או הצעת חוק, ומועד פקיעתו של חוק דחיית שירות חלף מבלי שנקבע הסדר חלופי.

הממשלה ה-33, הקימה, עם כינונה, לאחר הבחירות לכנסת ה-19, בהחלטה מס' 15 מיום 7.4.2013 את ועדת השרים לעניין השוויון בנטל בשירות הצבאי, בשירות האזרחי ובשוק העבודה, אשר הוסמכה להכין בתוך פרק זמן קצר טיוטת חוק אשר תסדיר את שילובם של חרדים ובני מיעוטים בשירות צבאי ואזרחי לצורך שילובם בשוק העבודה וליצירת שוויון בנטל. ועדת השרים גיבשה שתי טיוטות חוק, האחת לתיקון חוק שירות ביטחון והשניה לצורך הקמת מערך השירות האזרחי. תזכיר חוק זה נלווה לתזכיר חוק השירות האזרחי למי שנדחה שירותו הצבאי, התשע"ג-2013, ויחד, הם מהווים את ההסדר החקיקתי בעניין גיוסם של תלמידי ישיבות, באופן אשר נועד לגבש הסדר אפקטיבי העונה על החסמים והמגבלות שהיו טבועים בחוק דחיית שירות, ולהביא בסופו של תהליך הדרגתי להחלת חובת גיוס על כלל תלמידי הישיבות למעט קבוצה מוגדרת של תלמידי ישיבות שיוכרו כ"תלמידי ישיבות מתמידים".

במקביל, היבטים משלימים להסדר החקיקתי, לרבות בהקשר למערך התמריצים, היבטי אכיפה, בקרה ותקציב יוסדרו במסגרת החלטת ממשלה מלווה.

מטרת התיקון המוצע להסדיר את שילובם של תלמידי הישיבות בשירות סדיר או בשירות אזרחי, בתהליך הדרגתי, שתחילתו בשיתוף פעולה וסופו בהחלה רחבה של חובת גיוס, וזאת על מנת לשלבם בחברה הישראלית ובמעגל התעסוקה, תוך מתן ביטוי הולם למעמדו המיוחד של ערך לימוד התורה.

על מנת לחולל את תהליך השילוב מבנה הצעת החוק תהליך תלת שלבי, הנפרש על פני שלוש תקופות, להלן יוצגו באופן כללי עיקרי ההסדר:

"תקופת ההסתגלות" - ארבע השנים הראשונות שמיום התחילה של חוק זה ועד ליולי 2017 לפחות, נועדו לעודד שילובם של תלמידי ישיבות בשירות צבאי או אזרחי וכן לאפשר קידום שילובם בשוק העבודה, והכל תוך שיתוף פעולה וללא קביעת חובת גיוס. הבניית ההליך באופן וולונטרי נועדה לעודד החלת השינוי מתוך שיתוף פעולה ותוך מתן השהות הדרושה לחרדים להסתגל לעומק השינוי הנדרש. במקביל, מוצע לקבוע כי הממשלה תקבע יעדים לגיוס תלמידי ישיבות במהלך תקופת ההסתגלות ותפעל להשגתם.

"תקופת הוראת השעה" – בתום תקופת ההסתגלות, תחול חובת גיוס על כלל תלמידי הישיבות, ואולם עד ליולי 2020 יהיו זכאים תלמידי הישיבות להמשיך ולדחות שירותם עד הגיעם לגיל 21 וכן יתאפשר להם, לפי שיקול דעתו של הצבא, להסכים להשתלב בשירות אזרחי.

"תקופת הקבע" – ככל שלא תקודם חקיקה הקובעת אחרת, ביולי 2020 תבוטלה הוראות החוק המאפשרות דחיית שירות גורפת עד גיל 21 ושילוב בשירות אזרחי כחלופה לשירות צבאי. הוראות שנקבעו לעניין הכרה בתלמידי ישיבה מתמידים, כפי שיפורט להלן, תעמודנה בתוקפן.

מתוך רצון לעודד את שילוב תלמידי הישיבות בצבא ובתעסוקה, מתוך שיתוף פעולה ולא בכפייה, מוצע לשמר בכורה דווקא לצמצום הפערים בשוויון בנטל בדרך וולונטרית ולא בכפייה. לשם כך מוצע לקבוע כי עמידה ביעדי הגיוס משנה לשנה, במהלך תקופת ההסתגלות, תביא לדחיית כניסתה לתוקף של חובת הגיוס, באופן שיאפשר המשך העלאת שיעורי הגיוס ההתנדבותי, למשך זמן בלתי מוגבל, ובלבד שאכן חל שינוי משמעותי בדפוסי ההתגייסות לשירות, אותו נועד לחולל הסדר זה.

לסעיפים 1 ו- 2

חוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו – 1986 (להלן – החוק העיקרי או חוק שירות ביטחון), קובע

כי משך השירות הסדיר לגברים הינו 30 חודשים. יחד עם זאת, בשנת 1995 נחקקה הוראת שעה⁸ המאריכה את משך השירות ומעמידה אותו על 36 חודשים. הוראת שעה זו הוארכה מעת לעת, עד ליום 1 ביולי 2014. מוצע להאריך את הוראת השעה עד ליום 30 ביוני 2015. עוד מוצע לקבוע כי החל מיום 1 ביולי 2015 משך השירות לגברים יקוצר ויעמוד באופן קבוע על 32 חודשים.

במקביל, לאור צרכי צה"ל ובמטרה לקדם היבטים של שוויון הזדמנויות מגדרי במסגרת השירות הצבאי, מוצע, כי משך השירות הסדיר לנשים יוארך ויעמוד על 28 חודשים, במקום 24 חודשים, החל מיום 1 ביולי 2015.

צמצום הפערים בין משכי השירות של נשים וגברים, יוביל להסרת חסם משמעותי בפני איוש תפקידים שונים אשר נוצר, בין השאר, בשל ההבדלים המשמעותיים בין משכי השירות בין גברים לנשים בצה"ל, ואשר יש בו כדי לפגוע בשוויון ההזדמנויות המגדרי. המהלך של צמצום הפערים בין משכי השירות של גברים ונשים, הינו חלק ממהלך כולל בו נבחנים מהלכים להרחבת ההכשרות המשותפות לנשים ולגברים, איחוד במידת האפשר של תהליכי המיון כך שיותאמו למערך ותפקיד ולא למגדר, וכל זאת על מנת לאפשר לקדם את שילובן של נשים בתפקידים ובמערכים נוספים.

מוצע לשנות בהתאמה את משך השירות הסדיר של קבוצות מיוחדות, ובכלל זה רופאים ועולים בגילאים מסוימים, המנויות בסעיפים 15 ו-16 לחוק העיקרי, ולהן נקבע משך שירות סדיר שונה ממשך שירותם של בני האוכלוסייה הכללית.

לסעיף 3

לאור הוספת פרק 1ג לחוק העיקרי והסמכות שניתנה לשר הביטחון לדחות את שירותו של תלמיד ישיבה לפי פרק זה, מוצע לתקן את סעיף 20 לחוק העיקרי, הקובע את תקופת הקריאה להתייצבות לשירות סדיר, כך שיתחשב גם בדחיית שירות שניתנה לפי פרק ג'.

לסעיף 4

ישיבות ההסדר הוסדרו עד כה בחוק דחיית שירות ובפקודות הצבא. עם פקיעתו של חוק דחיית שירות, מוצע לעגן שוב את מסלולי השירות של ישיבות ההסדר בחקיקה ראשית. מוצע לקבוע בחוק העיקרי סעיף המגדיר את ישיבת הסדר כישיבה הכלולה ברשימה שקבע לעניין זה שר הביטחון, בהתחשב בהמלצות איגוד ישיבות ההסדר או בהמלצות ועד הישיבות בארץ ישראל (לגבי ישיבות הסדר חרדיות), המתקיימים בה לימודים תורניים, שתלמידה ישרתו, לאחר פרק זמן של דחיית שירות, בשירות משולב הכולל פרקי זמן של שירות צבאי פעיל ופרקי זמן של לימודים בישיבת ההסדר. מוצע להעניק לשר הביטחון סמכות לקבוע תקנות ביחס לאמות המידה להכרה בישיבות ההסדר וכללים ביחס להפעלת השירות המשולב ואמות המידה לאישור הבקשות של המבקשים להיכלל בהסדר זה. עוד מוצע לקבוע כי ישיבות הסדר שהוכרו על ידי שר הביטחון לפי סעיף 8 לחוק דחיית שירות יהיו מוכרות כישיבות הסדר עד תום שנה מיום תחילתו של חוק זה, כאמור בסעיף 14 לחוק זה.

⁸ חוק שירות ביטחון (הוראת שעה), תשנ"ה-1995

לסעיף 5

מוצע לכלול בחוק העיקרי פרק להסדרת שילובם ההדרגתי של תלמידי הישיבות בשירות צבאי ובשירות אזרחי, וזאת לצד חוק השירות האזרחי למי שנדחה שירותו הצבאי, התשע"ג-2013 (להלן – חוק שירות אזרחי).

להלן יורחב ההסבר ביחס לכל סעיף בנפרד

לסעיף 26ב- מוצע לקבוע הגדרות למונחים המרכזיים ליישום פרק ג1 החדש לחוק העיקרי. בכלל זה מוצע לקבוע ההגדרות; "לישיבה" שהלימודים בה מזכים את התלמיד בדחיית שירות לפי חוק זה; "לישיבה גבוהה ציונית", "לשנת גיוס", המוגדרת לפי מחזורי הגיוס הנהוגים בצה"ל, מ-1 ביולי של שנה נתונה ועד ה-30 ביוני של השנה העוקבת ול"תנאים לדחיית שירות".

לסעיף 26ג - מוצע לקבוע כי מיועד לשירות ביטחון שהוא תלמיד ישיבה (להלן: תלמיד ישיבה) יהא חייב להתייצב לרישום ולבדיקה בהגיעו לגיל הקבוע בחוק העיקרי. תלמיד ישיבה, שעומד בתנאים שנקבעו בסעיף 26ח לחוק וייקבעו בתקנות, רשאי לבקש דחיית שירות לשנה לשם לימוד תורה. שר הביטחון יהא רשאי לדחות מדי שנה את התייצבותו לשירות סדיר של תלמיד ישיבה כאמור עד הגיעו לגיל 21. במידה וחדל להתקיים אחד התנאים לצו דחיית השירות, על תלמיד הישיבה להתייצב לפני הפוקד בתוך 7 ימים, ולהודיע לו על הנסיבות שבגללן אין עוד בידו לקיים את התנאי ושר הביטחון רשאי לבטל את הצו, והכל כאמור בסעיפים 37 ו-38 לחוק העיקרי.

לסעיפים 26ד ו-26ה- מוצע לקבוע כי תלמיד ישיבה שמועד התייצבותו לשירות סדיר נדחה לגיל 21 לפי סעיף 26ג יתייצב, בהתאם לדרישת הפוקד, למיון לשירות ביטחון ולאחר מכן יתייצב לשירות סדיר. קבע הפוקד כי תלמיד הישיבה ישרת בשירות אזרחי, ותלמיד הישיבה הסכים לכך, ידחה שר הביטחון את שירותו הצבאי עד שישלים את השירות האזרחי בהתאם לתנאי חוק השירות האזרחי ותקנותיו. השלים תלמיד הישיבה את שירותו האזרחי, יפטור אותו שר הביטחון משירות סדיר. לא מצא הפוקד להפנות תלמיד ישיבה לשירות אזרחי או שתלמיד הישיבה לא הסכים לשרת בשירות האזרחי או שלא עמד בתנאי מתנאי השירות האזרחי ושירותו האזרחי הופסק, יתייצב לשירות סדיר, בהתאם להחלטת הפוקד ולסעיפים 37 ו-38 לחוק העיקרי.

לסעיפים 26ו ו-26ז- מוצע לקבוע כי על אף האמור בסעיף 26ד, רשאי שר הביטחון להמשיך ולדחות מדי שנה את שירותם של עד 1800 תלמידי ישיבה מתמידים ו-300 תלמידי ישיבות גבוהות ציוניות, בתנאי שימשיכו בלימודיהם עד הגיעם לגיל 26 ויעמדו בכל תנאי דחיית השירות. נדחה שירותו של תלמיד ישיבה כאמור עד גיל 26, רשאי שר הביטחון לפטור אותו משירות סדיר. פקע תוקפו של צו דחיית שירות בטרם הגיע המלש"ב לגיל 26 יתייצב תלמיד הישיבה למיון ולשירות ביטחון.

קביעת תלמידי הישיבה המתמידים ותלמידי הישיבות הגבוהות הציוניות כאמור תיעשה על-ידי שר הביטחון בשים לב לרשימת התלמידים שיציע ועד הישיבות בארץ ישראל או איגוד הישיבות הגבוהות הציוניות, לפי העניין. ככל שלא הוצעה רשימה כאמור על-ידי ועד הישיבות בארץ ישראל או שסבר שר שאין לקבלה ייקבעו תלמידי הישיבה המתמידים באופן שייקבע שר הביטחון בתקנות.

לסעיף 26ח- מוצע לקבוע את התנאים לדחיית שירות לפי חוק זה, וביניהם, התחייבות תלמיד הישיבה ללמוד בישיבה לימודים תורניים בהיקף שלא יפחת מ- 45 שעות, למעט בתקופות חופשה שקבע שר הביטחון, אלא אם ישתלם בהכשרה תעסוקתית של משרד הכלכלה, שאז יתחייב ללמוד בישיבה בהיקף שלא יפחת מ- 30 שעות. בנוסף יתחייב שלא לעסוק בעיסוק נוסף כהגדרתו בחוק. על תלמיד הישיבה להצהיר ולהציג תצהיר מטעם ראש הישיבה לפיהם הוא עומד בתנאים האמורים. תלמיד הישיבה יוכל לחזור ולבקש בכל שנה דחיית שירות לשם לימוד תורה לשנה נוספת עד הגיעו לגיל 21, ובלבד שהתצהירים וההתחייבויות כאמור לעיל, יינתנו מחדש עובר למתן כל צו.

עוד מוצע לקבוע כי שר הביטחון רשאי לקבוע תנאים מוקדמים נוספים בתקנות. עוד מוצע לקבוע הגדרות ל"הכשרה תעסוקתית מיועדת" לעניין הכשרה המותרת בתקופת הלימוד בישיבה ול"עיסוק" לעניין עיסוק אסור במהלך דחיית שירות לפי חוק זה.

לסעיף 26ט- מוצע לקבוע כי שר הביטחון יגבש את רשימת הישיבות המוכרות לעניין פרק ג'1 לחוק, בהתאם לאמות מידה שיקבע בתקנות ובהתחשב בהמלצות ועד הישיבות בארץ ישראל ואיגוד הישיבות הגבוהות הציוניות.

לסעיף 26י- מוצע לקבוע כי כבודן, מעמדן ושילובן של הנשים בצה"ל לא ייפגע כתוצאה מיישומן של החוק, על מנת להבטיח כי גם במהלך החלתו של שינוי חברתי זה במסגרת החוק המוצע, לא ייפגעו שיקולים הנוגעים לכבודן ומעמדן של נשים בצה"ל.

לסעיף 26יא- מוצע לקבוע כי אחת לשנה ימסור שר הביטחון דיווח לועדת החוץ והביטחון של הכנסת על יישומן של פרק ג'1 לחוק בשנה שחלפה, ובכלל זה דיווח על מספר תלמידי הישיבות המתייצבים לשירות סדיר, מספר צווי דחיית השירות וצווי הפטור משירות סדיר, נתונים השוואתיים ביחס לשנים קודמות ודיווח על השפעות יישום החוק על כבודן, מעמדן ושילובן של הנשים בצה"ל, אשר יימסר גם לועדה לקידום מעמד האישה של הכנסת.

לסעיף 26יב- מוצע להקנות לשר הביטחון, סמכות באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, להתקין תקנות לביצועו של פרק ג'1 לחוק, ובכלל זה מוצע להסמיך את שר הביטחון לקבוע תקנות בעניין התנאים המוקדמים, הדרכים והמועדים להגשת בקשות לפי פרק זה, אופן קביעת תלמידי הישיבה המתמידים בשנת גיוס שלגביה לא הועברה רשימה מאת ועד הישיבות בארץ ישראל או ששר הביטחון סבר שאין לקבלה וכללים להכרה בישיבה לעניין פרק ג'1 לחוק.

מוצע לתקן את סעיפים 37 ו-38 לחוק העיקרי, שעניינם תנאים לדחיית שירות והאפשרות לבטל את דחיית השירות במקרה של אי התקיימות התנאים, כך שיחולו גם על דחיית שירות שניתנה לפי פרק ג1 לחוק.

סעיפים אלו מייתרים את הצורך בהוראות שהיו קבועות בסעיפים 4 ו-7 לחוק דחיית שירות.

לסעיף 8

מוצע לתקן את סעיף 43(א) לחוק העיקרי שעניינו יציאה לחו"ל של מיועד לשירות ביטחון ויוצא צבא הנמנה עם הכוחות הסדירים של צה"ל, כך שיחול גם על מי שנמצא בדחיית שירות מכוח סעיף 36 או מכח פרק ג1 לחוק, וזאת על מנת להבטיח כי תלמידי ישיבות הדוחים שירותם לא יצאו במהלך דחיית השירות את הארץ אלא לפי היתר מפורש לכך.

לסעיף 9

מוצע להאריך את חוק שירות ביטחון (הוראת שעה) (תיקון מס' 15), התשע"ג – 2013, הקובע את משך השירות הסדיר של גברים, שתוקפו עד ליום 1 ביולי 2014, עד יום 30 ביוני 2015, שכן לאחר מועד זה יחול האמור בסעיף 1 לחוק זה.

לסעיף 10

מוצע לקבוע הגדרות למונחים ליישום פרק ב' לחוק זה.

לסעיף 11

מוצע לקבוע כי קיצור משך השירות הסדיר לגברים והארכת משך השירות הסדיר לנשים, כאמור בסעיפים 1 ו-2 לחוק זה, יחולו על מי שנקרא להתייצב לשירות סדיר החל מיום 1 ביולי 2015.

לסעיף 12

מוצע לקבוע לקצוב את התקופה המרבית שבה יותקנו תקנות לעניין אופן קביעת תלמידי הישיבה המתמידים בשנת גיוס שלגביה לא הועברה רשימה מאת ועד הישיבות בארץ ישראל או ששר הביטחון סבר שאין לקבלה, לשנתיים מיום כניסתו של החוק לתוקפו.

לסעיף 13

מוצע לקבוע כי בתום הוראת השעה, ביולי 2020, ייקרא פרק ג1 בשינויים הדרושים, בעקבות ביטול הוראות השעה שנקבעו לעניין דחיית גיוס לכלל תלמידי הישיבות עד הגיעם לגיל 21 וביטול האפשרות לבצע שירות אזרחי.

בהתאם לאמור, במועד זה יימחקו סעיפים 26ג, 26ד ו-26ה לחוק העיקרי שעניינם כאמור, דחיית שירות לתלמידי ישיבה עד גיל 21, קריאה לשירות סדיר או הפניה לשירות אזרחי, ופטור משירות סדיר למי ששירת בשירות אזרחי, ולתקן את יתר סעיפי הפרק באופן המבטא את השינוי החל בעקבות ביטול הזכות לדחיית שירות עד גיל 21.

פרק ג' כתוקפו החל מיולי 2020, יקרא כך שמידי שנה יוכרו 1800 תלמידי ישיבה מתמידים, כבר בהגיעם לגיל 18, וזאת לפי סעיף 26. באופן דומה גם ההכרה ב- 300 תלמידי ישיבות גבוהות ציוניות תעשה בהגיעם לגיל 18.

לסעיף 14

מוצע לקבוע את הוראות המעבר הבאות :

(א) שר הביטחון יהיה רשאי לדחות את שירותם של תלמידי ישיבות אשר במועד תחילתו של החוק מלאו להם 18 שנים לפחות וטרם מלאו להם 22 שנים. תלמידים אלו יהיו רשאים להמשיך את לימודיהם בתנאים שנקבעו בחוק עד הגיעם לגיל 24, אז יהא שר הביטחון רשאי לפטור אותם מחובת שירות סדיר. תלמיד ישיבה כאמור שלא יעמוד בתנאי צו דחיית השירות, יוזמן להתייצב לשירות ביטחון בהתאם לגילו ולתנאי החוק העיקרי. השאיפה היא כי במהלך השנים הקרובות יופעלו גם לגבי קבוצה זו תמריצים כלכליים אשר יעודדו תלמידי ישיבות להשתלב בשירות ביטחון או בשירות אזרחי.

(ב) באשר לתלמידי ישיבות ששירותם נדחה מעת לעת בהתאם לחוק דחיית שירות ואשר גילם הוא 22 לפחות : מוצע לקבוע כי מי שנמנה על קבוצה זו יידרש להתייצב לשם בחינת האפשרויות העומדות בפניו, דהיינו השתלבות בשירות סדיר או בשירות אזרחי. ואולם תלמיד ישיבה מקבוצה זו שבחר שלא להשתלב בשירות סדיר או בשירות אזרחי, רשאי שר הביטחון לפטור אותו משירות סדיר. שחרור קבוצה זו נועד לענות על הצורך המשקי החשוב בשילוב תלמידי ישיבות בשוק העבודה. לצד תכלית זו הובאו בחשבון, בין היתר, גם שיקולים של גודלה של קבוצה זו (כ-27,000 איש), גילם ומצבם המשפחתי.

(ג) עובד משרד הכלכלה שהוסמך לכך יהיה רשאי לקבל מפוקד מידע המצוי בידו לגבי מי ששר הביטחון פטר מחובת שירות סדיר כאמור לעיל, וזאת לצורך פנייה של משרד הכלכלה או של מפעיל מטעמו לאותו מקבל הפטור לשם שילובו בתעסוקה, והכל בהתאם לתנאי סעיף 14(ג) לחוק. (ד) מי שערב תחילתו של חוק זה שירת בשירות אזרחי, יראו אותו כמי שהופנה לשירות אזרחי לפי פרק ג'1 לחוק העיקרי ולא תחול לגביו הוראת המעבר האמורה בסעיף קטן (ב) לעיל. שירותו יהיה לפי ההוראות שנקבעו לפי חוק דחיית שירות.

(ה) מי שיופנה לשירות אזרחי לפני ה-30 ביוני 2020 ימשיכו לחול עליו הוראות סעיף 26 לחוק העיקרי.

(ו) ישיבות, לרבות ישיבות הסדר, שהוכרו על ידי שר הביטחון לפי סעיף 8 לחוק דחיית שירות יהיו מוכרות לעניין חוק זה עד תום שנה מיום תחילתו של חוק זה.

לסעיף 15

בשל הרצון לאפשר השתלבות הדרגתית של מספר גדול והולך של תלמידי ישיבות בשירות משמעותי במהלך תקופת המעבר, ובשים לב לצורך בהיערכות מצד הרשות המבצעת לקליטה גדלה והולכת כאמור, מוצע להסמיק את הממשלה לקבוע יעדי גיוס מדורגים, ובלבד שלא יפחתו ממספר תלמידי הישיבות שהתגייסו בשנת 2012 (2270 משרתים בשירות צבאי ואזרחי) ויעלו מדי שנה, עד להחלה של חובת גיוס כללית בכפוף להסדרים האמורים ביחס לתלמידי ישיבה מתמידים ולתלמידי ישיבות גבוהות ציוניות.

לסעיף 16 – מוצע לקבוע כי ככל שיעדי הגיוס של שנת גיוס מסוימת, החל משנת הגיוס המסתיימת בחודש יוני 2017 יושגו, יהיה שר הביטחון רשאי לדחות את שירותם של יתר תלמידי הישיבות בני אותו שנתון גיוס, מעבר למכסות שנקבעו לתלמידי הישיבה המתמידים ולתלמידי הישיבות הגבוהות הציוניות, עד לגיל 26 בהתאם לתנאים הקבועים בסעיף 16 לחוק, ולאחר מכן לפטור אותם משירות סדיר.

לא יתמלאו היעדים שקבעה הממשלה בשנה פלונית החל משנת גיוס המסתיימת ביולי 2017, יזמן הפוקד את תלמידי הישיבות שחייבים בגיוס באותה שנה ואילך למיון ולשירות, וזאת למעט תלמידי הישיבה המתמידים ותלמידי הישיבות הגבוהות הציוניות כאמור בסעיפים 26 ו-26 לחוק העיקרי ותלמידי ישיבות ששירותם נדחה לפי סעיף 16 לחוק לפני אותה שנת גיוס.